

УДК 336.2

DOI: 10.60022/2(9)-39S

Гончар Анастасія Олександрівна

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

кафедра «Обліку і оподаткування»

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

Honchar Anastasiia

PhD student

Department of Accounting and Taxation

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

ORCID: 0009-0002-8097-2055

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. У статті досліджено економічну сутність трансфертного ціноутворення та його роль у системі міжнародного оподаткування. Проаналізовано критерії віднесення господарських операцій до контрольованих та методи встановлення відповідності принципу «витягнутої руки». Обґрунтовано пріоритетність методів трансфертного ціноутворення залежно від специфіки господарських транзакцій. Досліджено еволюцію законодавчо-нормативного забезпечення трансфертного ціноутворення в Україні у контексті імплементації рекомендацій ОЕСР та Плану BEPS. Встановлено, що протягом 2014-2023 років платниками податків задекларовано 24,9 тис. звітів про контрольовані операції, при цьому протягом 2015-2025 років понад 1,4 тис. суб'єктів господарювання добровільно збільшили фінансовий результат на 44,7 млрд грн за наслідками коригувань трансфертних цін. Виявлено проблеми практичного застосування традиційних методів трансфертного ціноутворення в умовах цифрової економіки, зокрема обмежений доступ до релевантної зіставної інформації, невідповідність традиційних методів новим цифровим формам бізнесу та відсутність чітких критеріїв вибору методу. Запропоновано багатofакторну модель розподілу прибутку для цифрових платформ, що враховує кількість активних користувачів, рівень їхньої активності, функціональний внесок платформи, технологічну складність рішення та маркетингові зусилля. Обґрунтовано необхідність розробки галузевих методичних рекомендацій щодо вибору методу трансфертного ціноутворення та запровадження концепції нормативного аудиту податкового законодавства на відповідність міжнародним стандартам. Визначено, що оновлення переліку низькоподаткових юрисдикцій у 2025 році зменшило кількість країн з 78 до 46, що суттєво вплине на обсяги контрольованих операцій.

Ключові слова: трансфертне ціноутворення, контрольовані операції, принцип витягнутої руки, методи трансфертного ціноутворення, BEPS, ОЕСР, податковий контроль, цифрова економіка, низькоподаткові юрисдикції.

TRANSFER PRICING IN THE TAX CONTROL SYSTEM: METHODOLOGICAL FOUNDATIONS AND DEVELOPMENT TRENDS

Abstract. The article examines the economic essence of transfer pricing and its role in the international taxation system. The criteria for classifying business transactions as controlled and methods for establishing compliance with the arm's length principle are analyzed. The priority of transfer pricing methods depending on the specifics of business transactions is substantiated. The evolution of legislative and regulatory support for transfer pricing in Ukraine is studied in the context of implementing OECD recommendations and the BEPS Action Plan. It is established that during 2014-2023, taxpayers declared 24.9 thousand reports on controlled transactions, while during 2015-2025, over 1,400 business entities voluntarily increased their financial results by UAH 44.7 billion as a result of transfer pricing adjustments. Problems of practical application of traditional transfer pricing methods in the digital economy are identified, including limited access to relevant comparable information, inadequacy of traditional methods to new digital business forms, and lack of clear criteria for method selection. A multifactorial profit allocation model for digital platforms is proposed, taking

into account the number of active users, their activity level, platform functional contribution, technological complexity of the solution, and marketing efforts. The necessity of developing industry-specific methodological recommendations for selecting transfer pricing methods and introducing the concept of regulatory audit of tax legislation for compliance with international standards is substantiated. It is determined that the update of the list of low-tax jurisdictions in 2025 reduced the number of countries from 78 to 46, which will significantly affect the volume of controlled transactions.

Keywords: *transfer pricing, controlled transactions, arm's length principle, transfer pricing methods, BEPS, OECD, tax control, digital economy, low-tax jurisdictions.*

Постановка проблеми. Глобалізація економічних процесів та експансія транснаціональних корпорацій створили передумови для виникнення складних схем податкового планування, що базуються на маніпулюванні трансфертними цінами між пов'язаними особами. За оцінками ОЕСР, щорічні втрати державних бюджетів від розмиття бази оподаткування та виведення прибутку становлять 100-240 млрд доларів США, що еквівалентно 4-10 % глобальних надходжень від податку на прибуток [20]. Цифровізація економіки посилила цю проблему, полегшивши процес перерозподілу прибутку між юрисдикціями без необхідності фізичної присутності підприємства у країні отримання доходу.

В Україні регулювання трансфертного ціноутворення запроваджено з 2013 року. Протягом 2014-2023 років платниками податків задекларовано 24,9 тис. звітів про контрольовані операції. Протягом 2015-2025 років понад 1,4 тис. суб'єктів господарювання подали 3,44 тис. декларацій з податку на прибуток, за наслідками яких добровільно збільшили фінансовий результат на 44,7 млрд грн [1]. У 2025 році набули чинності суттєві зміни законодавства, зокрема оновлення переліку низькоподаткових юрисдикцій та розширення критеріїв визнання осіб пов'язаними, що актуалізує потребу у дослідженні методологічних засад трансфертного ціноутворення.

Практичне застосування методів трансфертного ціноутворення виявляє низку проблем: обмежений доступ до релевантної порівняльної інформації, невідповідність традиційних методів новим цифровим формам бізнесу, відсутність чітких критеріїв вибору методу. Згідно з даними Міністерства фінансів України, у 2025 році кількість юрисдикцій у переліку низькоподаткових зменшилася з 78 до 46, при цьому виключено країни, з якими Україна уклала міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування, зокрема ОАЕ, Кіпр, Молдову, Гонконг та Узбекистан [8], зміни вимагають перегляду методологічних засад трансфертного ціноутворення та розробки нових інструментів податкового контролю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні аспекти трансфертного ціноутворення досліджувалися низкою вітчизняних науковців. Алексеева А. та Ігнатенко Т. розглядали трансфертне ціноутворення як механізм податкового контролю та визначали його роль у забезпеченні справедливого розподілу податкового навантаження між юрисдикціями [24]. Андрусь О. І. аналізувала проблеми та перспективи розвитку трансфертного ціноутворення в Україні, акцентуючи увагу на адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів [25]. Аржевітін С. Т. досліджував вплив капіталу з України та шляхи його подолання, що безпосередньо пов'язано з проблематикою розмиття бази оподаткування через маніпулювання трансфертними цінами [26].

Борейко Н. М., Параниця Н. В. та Параниця С. П. досліджували питання оцінювання ризиків у сфері трансфертного ціноутворення на прикладі податкових відомств країн-членів Європейського Союзу, що дозволило виявити кращі практики податкового контролю [27]. Брехов С. С., Проскура К. П. та Сушкова О. Є. розробили систему індикаторів ризиків агресивного податкового планування, яка може бути використана для раннього виявлення схем уникнення від оподаткування [28]. Бутенко Т. В. та Круковська Л. М. досліджували сучасний стан та перспективи розвитку трансфертного ціноутворення в Україні, визначаючи основні напрями вдосконалення законодавства [29]. Вакульчик О. М. та Рябич О. В. аналізували особливості впровадження механізму контролю трансфертного ціноутворення в Україні та виявляли проблеми його практичної реалізації [30]. Городниченко Ю. В. розглядав питання подвійного оподаткування та методи його усунення у контексті міжнародних угод [31].

Водночас у наукових дослідженнях недостатньо уваги приділено методологічним аспектам вибору методу трансфертного ціноутворення залежно від галузевої специфіки операцій та особливостям застосування методів у цифровій економіці. Також потребує поглибленого вивчення питання адаптації українського законодавства до рекомендацій ОЕСР та Плану BEPS у контексті змін 2025 року.

Метою статті є дослідження методологічних засад трансфертного ціноутворення, обґрунтування пріоритетності методів залежно від специфіки операцій та розробка рекомендацій щодо вдосконалення законодавчо-нормативного забезпечення трансфертного ціноутворення в Україні у контексті міжнародних стандартів ОЕСР та Плану BEPS.

Виклад основного матеріалу. Трансфертне ціноутворення є практикою встановлення цін на операції між пов'язаними особами в межах транснаціональних корпорацій або груп компаній. Економічна сутність цього явища полягає у визначенні принципу «втягнутої руки», що передбачає встановлення умов контрольованих операцій на рівні, який би мав місце між непов'язаними особами у зіставних неконтрольованих операціях. Настанови ОЕСР визначають цей принцип наступним чином: якщо між двома підприємствами в їхніх комерційних або фінансових взаємовідносинах створюються або встановлюються умови, відмінні від тих, які б мали місце між двома незалежними підприємствами, тоді будь-який прибуток, який за відсутності таких умов міг би бути нарахований одному з них, але через наявність цих умов не був йому нарахований, може бути включений до прибутку цього підприємства й, відповідно, оподаткований [21; 22].

Аналіз наукових підходів до визначення поняття «трансфертне ціноутворення» виявив відсутність єдиного підходу до його характеристики. Шевчук К. В. розглядає його як процес, в якому беруть участь дві сторони, що передає та приймає продукцію або послугу [42]. Колдовський М. В. визначає його як процес визначення трансфертної ціни, сукупність економічних відносин, які виникають у процесі визначення трансфертної ціни на об'єкт торгівлі між пов'язаними компаніями, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон [33]. Кулинич М. Б. трактує трансфертне ціноутворення як методичний елемент управлінського обліку, заснований на децентралізації управління [35]. Десятнюк О. М. та Черевко О. І. розглядають його як процес впливу на фінансові показники роботи кожного учасника господарської операції при створенні та реалізації продукції для збільшення прибутку [28].

Проте більшість визначень не повною мірою відповідають вимогам, встановленим Податковим кодексом України, оскільки не враховують того, що трансфертні ціни регулюють відносини не лише між пов'язаними особами, а й між резидентами України та нерезидентами, зареєстрованими у низькоподаткових юрисдикціях, включених до Переліку № 1045, а також з компаніями-неплатниками податку на прибуток у країні їх реєстрації [8; 10]. У цьому контексті доцільно визначати трансфертне ціноутворення як процес визначення трансфертної ціни на будь-який об'єкт торгівлі між пов'язаними особами, суб'єктами низькоподаткових юрисдикцій та компаніями-неплатниками податку на прибуток у країні їх реєстрації, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон, що призводить до розмиття бази оподаткування за джерелом походження прибутку.

Операція визнається контрольованою за умови виконання вартісних критеріїв щодо річного обсягу доходу платника податку в Україні у розмірі 150 млн грн та обсягу операцій з контрагентом-нерезидентом. Додатковими критеріями є пов'язаність осіб, місце реєстрації в низькоподаткових юрисдикціях, організаційно-правова форма та операції з постійними представництвами [1]. Критерії визначення операцій контрольованими наведено на рис. 1.

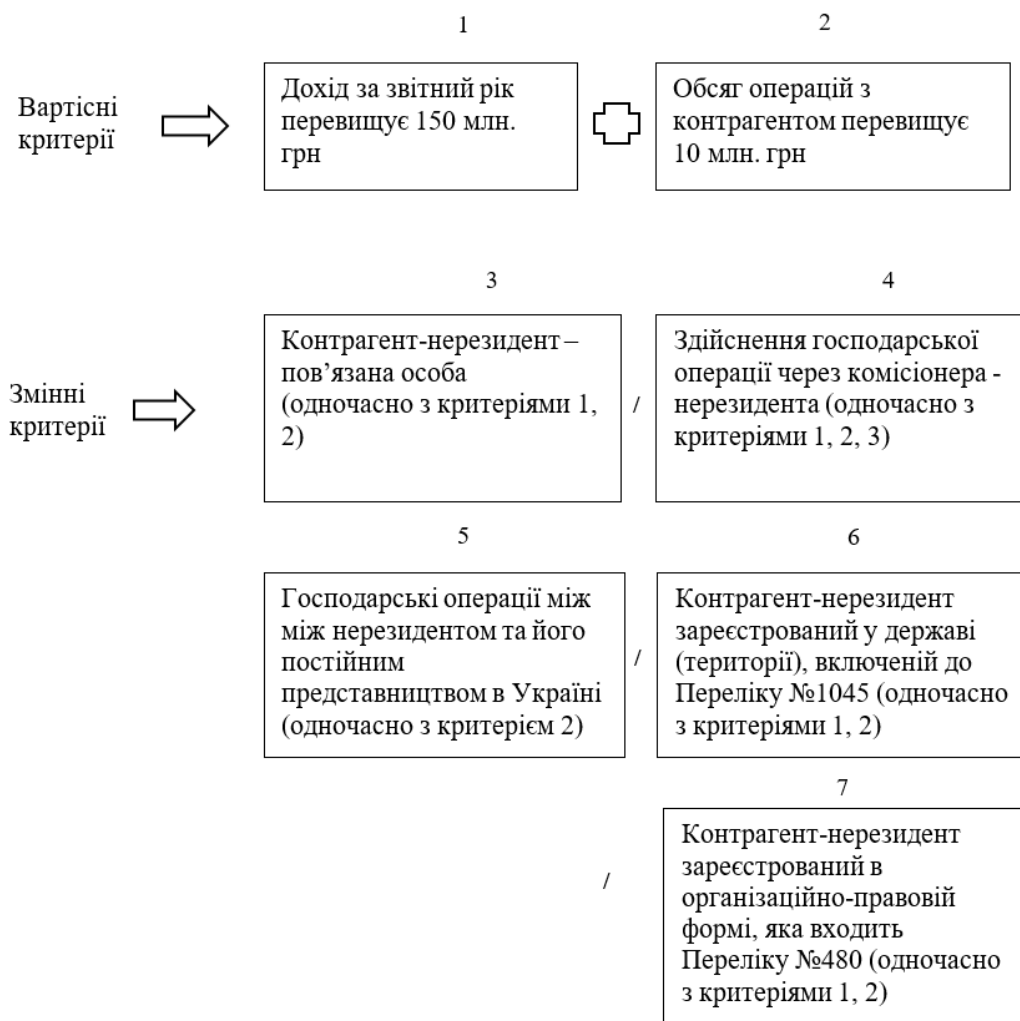

Рис. 1. Критерії визначення операцій контрольованими
Джерело: сформовано на основі [1; 21; 22]

Протягом 2014-2023 років платниками податків подано 24,9 тис. звітів про контрольовані операції. Основними державами, в яких зареєстровані контрагенти-нерезиденти, є Франція (47 %) та Австрія (16 %) для банківських операцій; Швейцарія (26 %), ОАЕ (7 %) та Кіпр (7 %) для інших операцій. У 2025 році набули чинності зміни до переліку низькоподаткових юрисдикцій, внаслідок яких кількість країн у переліку зменшилася з 78 до 46. Виключено юрисдикції, з якими Україна уклала міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування, зокрема ОАЕ, Кіпр, Молдову, Гонконг та Узбекистан [8]. Частка операцій з резидентами ОАЕ та Кіпру становила 14 % від загальних обсягів контрольованих операцій за 2023 рік, тому ці зміни суттєво вплинуть на кількість контрольованих операцій у 2025 році.

Для встановлення відповідності контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» застосовуються п'ять основних методів: порівняльної неконтрольованої ціни, ціни перепродажу, «витрати плюс», чистого прибутку та розподілення прибутку [1; 21; 22]. Найбільш доцільний метод трансфертного ціноутворення обирається з урахуванням таких критеріїв: доцільності обраного методу відповідно до характеру контрольованої операції; наявності повної та достовірної інформації, необхідної для застосування обраного методу; ступеня зіставності між контрольованою та неконтрольованою операціями [1; 21; 22].

Метод порівняльної неконтрольованої ціни базується на порівнянні ціни, застосованої під час контрольованої операції, з ціною у зіставних неконтрольованих операціях, метод найчастіше використовується для сировинних товарів, проте має обмеження щодо необхідності порівняння з фактично здійсненими операціями. У разі наявності відмінного фактору можливо провести коригування, проте ринкові ціни можуть швидко змінюватися, тому дати порівняльних операцій мають бути максимально наближені до дати контрольованої операції.

За результатами декларування контрольованих операцій за 2021 рік метод порівняльної неконтрольованої ціни став найпопулярнішим серед платників податку в Україні, що відповідає міжнародній практиці, оскільки у більшості країн світу, зокрема в Австралії, Австрії, Аргентині, Бельгії, Великій Британії, Угорщині, Німеччині, Данії, Ізраїлі, Індії, Ірландії, Іспанії, Італії, Канаді, Китаї, Люксембурзі, Малайзії, Мексиці, Нідерландах, Норвегії, Польщі, Португалії, Росії, Сінгапурі, Туреччині, Фінляндії, Франції, Чехії, Чилі, Швейцарії, Швеції, Естонії, ПАР та Україні, метод порівняльної неконтрольованої ціни є пріоритетним [3].

Метод ціни перепродажу полягає у порівнянні результату перепродажу, який сторона, що досліджується у контрольованій операції, отримує від перепродажу товару у неконтрольованій операції, з результатом перепродажу у зіставній неконтрольованій операції, метод є найбільш ефективним під час проведення торгових операцій, які зазвичай здійснює дистриб'ютор. Відмінності між товарами не мають істотного впливу в разі застосування цього методу, проте необхідно враховувати особливості облікових політик компаній, адже важко забезпечити, щоб одні й ті самі види витрат брали участь у витратній частині контрольованої та зіставної операції [2]. Метод «витрати плюс» застосовується під час виконання робіт або надання послуг особами, які є пов'язаними з отримувачами результатів таких робіт, та реалізації товарів, сировини або напівфабрикатів за договорами між пов'язаними особами, метод полягає у порівнянні надбавки на витрати, понесені під час поставки товарів у контрольованій операції, з надбавкою на витрати у зіставній неконтрольованій операції [1]. Максимальний ефект від застосування методу виникає тоді, коли наявні внутрішні зіставні операції з непов'язаними особами. Метод є найбільш точним у разі, коли виробник не вносить цінних унікальних нематеріальних активів або не бере на себе жодних незвичайних ризиків у контрольованій операції [1].

Метод чистого прибутку доцільно застосовувати у випадках, коли неможливо забезпечити достатній рівень зіставності комерційних та фінансових умов контрольованої та неконтрольованої операцій з використанням інших методів. Його перевага полягає у меншій чутливості до окремих відмінностей у характері операцій, функціональних обов'язках сторін або підходах до бухгалтерського обліку. Суть методу полягає у порівнянні рівня чистого прибутку, визначеного на відповідній базі (витрати, дохід, активи), який отримує платник податків у межах контрольованої операції, з аналогічним показником у зіставній неконтрольованій операції [1; 21; 22].

Використання спеціалізованих інформаційних ресурсів, зокрема баз даних Bureau van Dijk, дозволяє забезпечити релевантний добір фінансових показників незалежних компаній, господарська діяльність яких характеризується подібною функціональною структурою, набором активів і рівнем ризиків. Водночас велике значення має правильно обраний показник рентабельності, оскільки некоректно обраний показник викривить інформацію стосовно ціноутворення. Метод є найбільш спірним у судовій практиці, проте він найбільш використовується, тому що для аналізу необхідна лише фінансова звітність [1].

Метод розподілення прибутку застосовується в ситуаціях, коли використання більш пріоритетних методів не дозволяє досягти належного рівня достовірності результатів аналізу. Його сутність полягає в обґрунтованому розподілі сукупного прибутку, отриманого в межах контрольованої операції, між пов'язаними сторонами пропорційно до внеску кожної зі сторін. Метод є найбільш доречним, коли обидві сторони вносять унікальні та коштовні внески в операцію, наприклад внесення унікальних нематеріальних активів [2]. Обов'язковою умовою для застосування є однакові методологічні засади ведення бухгалтерського обліку обох сторін, проте складно оцінити спільні доходи й витрати пов'язаних сторін, що беруть участь у контрольованій операції [4].

Попри наявність усталених підходів, практичне застосування методів трансфертного ціноутворення залишається складним. Основні проблеми включають обмежений доступ до релевантної зіставної інформації, особливо у країнах із низьким рівнем прозорості фінансової звітності; невідповідність традиційних методів трансфертного ціноутворення новим цифровим формам бізнесу, які залучають нематеріальні активи, платформенну інфраструктуру та активну участь користувачів у створенні вартості; можливість платника податків самостійно обирати метод трансфертного ціноутворення, що часто призводить до вибору зручного для цілей мінімізації податкових зобов'язань методу, а не економічно обґрунтованого; ігнорування локального економічного контексту та реального розподілу функцій і ризиків між пов'язаними сторонами.

З метою усунення наведених проблем доцільно розробити офіційні методичні рекомендації щодо вибору методу трансфертного ціноутворення з урахуванням характеру операції, профілю сторін, доступності даних та галузевих особливостей. Для агропромислового комплексу рекомендується

метод порівняльної неконтрольованої ціни з використанням біржових цін з урахуванням транспортних і страхових коригувань; для металургії — метод порівняльної неконтрольованої ціни з використанням цін Platts, Metal Bulletin з коригуванням на якість і логістику; для фармацевтичної дистрибуції — методи ціни перепродажу або чистого прибутку із застосуванням зіставного діапазону дистриб'юторів із врахуванням витрат на просування; для ІТ та розробки програмного забезпечення — метод чистого прибутку або розподілення прибутку з урахуванням DEMPE-аналізу.

Для цифрових платформ запропоновано багатофакторну модель розподілу прибутку, яка враховує не лише фінансові дані, а й цифрові показники взаємодії: кількість активних користувачів платформи (U), рівень їхньої активності та залученості (A), функціональний внесок платформи в операційну діяльність (F), технологічна складність рішення (T), маркетингові зусилля, спрямовані на залучення клієнтів (M). Модель має вигляд:

$$P_{\text{платформи}} = P_{\text{загальний}} \times (\sum w_i \times K_i, i = 1..5)$$

де $P_{\text{платформи}}$ — частка прибутку, що належить цифровій платформі;

$P_{\text{загальний}}$ — загальний прибуток, створений у межах операції;

w_i — вагові коефіцієнти, що відображають відносну важливість кожного цифрового показника;

K_i — цифрові показники взаємодії, які характеризують платформу за окремими параметрами.

Передумовою впровадження регулювання трансфертного ціноутворення є запровадження ОЕСР Плану BEPS, що передбачає 15 конкретних дій, необхідних для досягнення поставленої мети щодо протидії спекулятивному податковому плануванню. Проте заходи щодо трансфертного ціноутворення ОЕСР почала здійснювати задовго до прийняття Плану BEPS. Рекомендації щодо складання документації з трансфертного ціноутворення ОЕСР розробила ще у 1995 році. З метою уніфікації стандартів щодо складання документації з трансфертного ціноутворення та виконання Дії 13 Плану BEPS ОЕСР в 2015 році оновило рекомендації, встановивши трирівневий підхід до документації: локальний файл, майстер-файл та звіт у розрізі країн [21; 22].

У 2017 році визначені раніше рекомендації враховано та систематизовано у Настановах ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для мультинаціональних підприємств та податкових адміністрацій. Першим кроком України щодо впровадження регулювання трансфертного ціноутворення було внесення змін до Податкового кодексу України у 2013 році Законом № 408-VII, які запровадили концепцію трансфертного ціноутворення, визначили операції, які вважаються контрольованими, навели методологію визначення ціни в контрольованих операціях, введено порядок податкового контролю [7].

Законом № 72-VIII від 28 грудня 2014 року імплементовано рекомендований Настановами ОЕСР принцип «втягнутої руки», порядок застосування методів для встановлення відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки», проведення функціонального аналізу та аналізу зіставності, підготовки документації, процедур попереднього узгодження ціноутворення [2]. Наступні зміни в податкове законодавство були внесені Законами № 609-VIII від 15 липня 2015 року, № 1797-VIII від 21 грудня 2016 року та № 2245-VIII від 7 грудня 2017 року, які ще більше наблизили Україну до досягнення гармонізації зі світовими тенденціями [3; 4; 5]. Значні зміни були внесені до Податкового кодексу України Законом № 466-IX від 16 січня 2020 року, що запроваджують трирівневу документацію з трансфертного ціноутворення відповідно до вимог Настанов ОЕСР, збільшуючи поріг для визнання осіб пов'язаними через володіння однією особою корпоративних прав іншої юридичної особи з 20 % до 25 %, введенням нових типів контрольованих операцій, заміни поняття «біржових» на «сировинні» товари та розширення вимог щодо підготовки обґрунтування ділової мети [6].

Останніми змінами, що регулюють трансфертне ціноутворення, є оновлення Настанов ОЕСР в 2022 році, які оновили положення щодо застосування методу розподілення прибутку, рекомендації для податкових органів щодо застосування підходу до нематеріальних активів, що важко оцінити, та положення щодо аналізу фінансових угод [1]. Регулювання трансфертного ціноутворення здійснюється як на міжнародному, так і на національному рівні. Система регулювання трансфертного ціноутворення на підприємстві наведена на рис. 2.

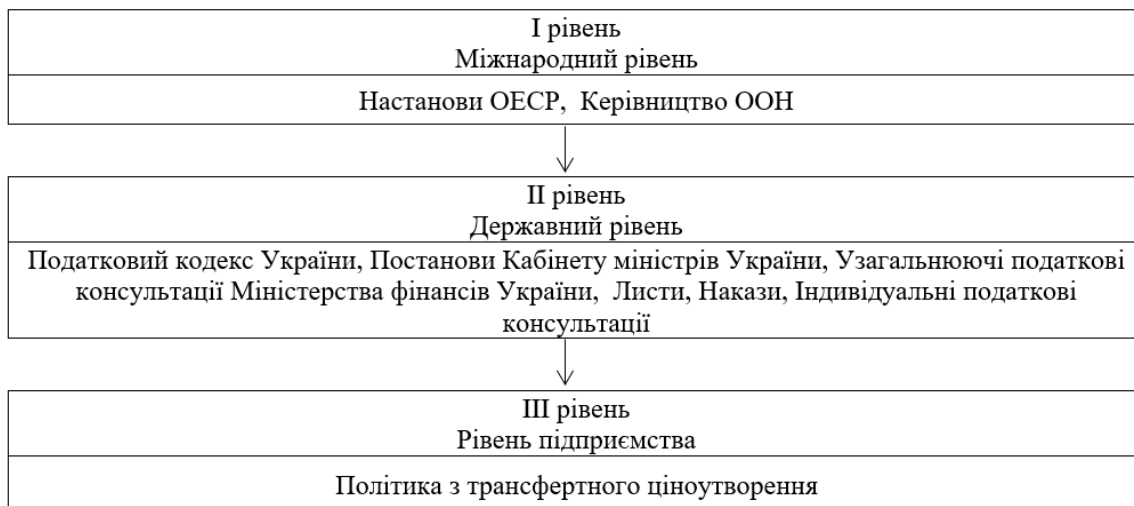

Рис. 2. Система регулювання ТЦ на підприємстві
Джерело: сформовано автором

Глобалізація та цифровізація спричинили як позитивні, так і негативні зміни в міжнародному оподаткуванні. Для бізнесу це дало змогу масштабуватися та будувати великі транснаціональні корпорації, навіть без фізичної присутності у тій чи іншій країні, оптимізувати податкове навантаження в межах групи таким чином, щоб залишати основну частину прибутку в тих країнах, де ставки оподаткування є найменшими [1]. Проте для податкового контролю за трансфертним ціноутворенням також створилися нові можливості щодо його посилення та уникнення процесу розмиття баз оподаткування транснаціональних корпорацій. Податкові органи отримали можливість здійснювати міжнародний обмін податковою інформацією. Між деякими країнами світу з 1988 року була укладена Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах, до якої Україна доєдналася в 2004 році [5]. Сполучені Штати Америки в 2010 році прийняли закон FATCA, що зобов'язує інші країни автоматично відправляти інформацію в американську податкову службу про всі рахунки американських громадян в цих країнах [20; 32].

Внаслідок розроблення ОЕСР за рішенням G20 у 2013 році Плану BEPS було створено Єдиний стандарт звітності CRS. CRS визначає стандарти звітності та належної перевірки, що є основою для автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки, імплементація якого країнами розпочалася у 2016 році [4]. ДПС України 19 серпня 2022 року приєдналася до Багатосторонньої угоди CRS, у зв'язку з чим зобов'язана здійснювати збір інформації від фінансових установ щодо фінансових рахунків та забезпечувати щорічний автоматичний обмін зазначеною інформацією з іншими юрисдикціями [3].

Суть стандарту CRS полягає в тому, що фінансові установи кожної країни зобов'язані повідомляти своїм податковим органам інформацію про рахунки нерезидентів (фізичних та юридичних осіб, включаючи трасти та фонди). Потім ці органи збирають дані та централізовано передають їх країнам, резидентами яких є власники таких закордонних рахунків [32]. Міжнародний обмін інформацією суттєво змінює контроль за трансфертним ціноутворенням у країнах-учасниках, дозволяючи їм захищати свої податкові інтереси та охоплювати питання, що раніше не контролювалися.

Станом на 2023 рік найбільша кількість запитів на податкову інформацію надходила до Кіпру, Швейцарії та Великобританії. Отримана від закордонних компетентних органів інформація є важливим інструментом для формування доказової бази та належного документування виявлених порушень. Вона допомагає ДПС розробляти типові судові кейси для обґрунтування своєї позиції під час оскаржень, що в кінцевому підсумку сприяє надходженню коштів до державного бюджету [32].

Регулювання трансфертного ціноутворення займає вагомий частину в системі податкового контролю країн. Вважається, що зародження регулювання трансфертного ціноутворення у світі розпочалося зі Сполучених Штатів Америки з 1928 року [3]. Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення були розроблені на основі досвіду країн та почали імплементуватися країнами світу з 1995 року. У 15 країнах світу використання Настанов ОЕСР здійснюється понад 20 років. Україна почала імплементувати до національного законодавства та використовувати Настанови ОЕСР з 2013 року, проте національні вимоги на даний момент максимально приведені до вимог Настанов ОЕСР [1].

З метою подальшого розвитку трансфертного ціноутворення в Україні необхідно наближати законодавчо-нормативні акти до світового досвіду та рекомендацій, надати підприємствам більше роз'яснень щодо методології аналізу та складання звітності, забезпечити кращу комунікацію податкових органів з підприємствами. На стратегічному курсі України на імплементацію міжнародних стандартів у сфері податкової прозорості особливої актуальності набуває проблема відповідності національного законодавства принципам, що закладені в Настановах ОЕСР, Директивах ЄС та рекомендаціях ООН.

У зв'язку з цим доцільно удосконалити методичний підхід до оцінки законодавчо-нормативного забезпечення трансфертного ціноутворення, який ґрунтується на запропонованій концепції нормативного аудиту у сфері трансфертного ціноутворення. Нормативний аудит визначається як системна процедура аналітичного перегляду чинних положень податкового законодавства з метою виявлення відхилень, прогалин, неповної імплементації або концептуальної невідповідності міжнародним стандартам у сфері трансфертного ціноутворення.

Розроблена концепція передбачає структуровану аналітичну рамку, що включає: класифікацію типів нормативних розривів; розмежування елементів законодавчої невідповідності за напрямками BEPS; оцінку глибини імплементації від формального запозичення термінів до змістовної відповідності практичним механізмам контролю. У запропонованій концепції передбачається перейти від точкового аналізу норм до регулярного процесу самодіагностики податкової системи щодо відповідності міжнародним стандартам.

Висновки. Дослідження методологічних засад трансфертного ціноутворення та тенденцій його розвитку в Україні дозволило сформулювати низку висновків. Трансфертне ціноутворення є процесом визначення трансфертної ціни на об'єкт торгівлі між пов'язаними особами, суб'єктами низькоподаткових юрисдикцій та компаніями-неплатниками податку на прибуток у країні їх реєстрації, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон, що призводить до розмиття бази оподаткування за джерелом походження прибутку. Протягом 2014-2023 років платниками податків задекларовано 24,9 тис. звітів про контрольовані операції, а протягом 2015-2025 років понад 1,4 тис. суб'єктів господарювання добровільно збільшили фінансовий результат на 44,7 млрд грн.

Для встановлення відповідності контрольованих операцій принципу «витягнутої руки» застосовуються п'ять методів трансфертного ціноутворення, що мають ієрархічну структуру. Найбільш пріоритетним є метод порівняльної неконтрольованої ціни, який базується на порівнянні ціни у зіставних операціях. За результатами декларування контрольованих операцій за 2021 рік цей метод став найпопулярнішим серед платників податку в Україні, що відповідає міжнародній практиці.

Виявлено проблеми практичного застосування методів трансфертного ціноутворення: обмежений доступ до релевантної зіставної інформації, невідповідність традиційних методів новим цифровим формам бізнесу, відсутність чітких критеріїв вибору методу. Для вирішення цих проблем запропоновано розробити галузеві методичні рекомендації щодо вибору методу трансфертного ціноутворення та багатофакторну модель розподілу прибутку для цифрових платформ, яка враховує кількість активних користувачів, рівень їхньої активності, функціональний внесок платформи, технологічну складність рішення та маркетингові зусилля.

Законодавчо-нормативне забезпечення трансфертного ціноутворення в Україні демонструє тенденцію до наближення до міжнародних стандартів ОЕСР та Плану BEPS. У 2025 році набули чинності зміни до переліку низькоподаткових юрисдикцій, внаслідок яких кількість країн у переліку зменшилася з 78 до 46, що суттєво вплине на обсяги контрольованих операцій. Запропоновано концепцію нормативного аудиту у сфері трансфертного ціноутворення як системну процедуру аналітичного перегляду чинних положень податкового законодавства з метою виявлення відхилень та прогалин.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку практичних інструментів імплементації багатофакторної моделі розподілу прибутку для цифрових платформ, створення методичних рекомендацій щодо вибору методу трансфертного ціноутворення для різних галузей економіки та формування регламенту нормативного аудиту положень податкового законодавства щодо трансфертного ціноутворення на відповідність міжнародним стандартам.

Література

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755. *База даних «Законодавство України»*. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.01.2025).
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового

контролю за трансфертним ціноутворенням: Закон України від 28 грудня 2014 року № 72-VIII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-19#Text> (дата звернення: 15.01.2025).

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення: Закон України від 15 липня 2015 року № 609-VIII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-19#Text> (дата звернення: 15.01.2025).

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: Закон України від 21 грудня 2016 року № 1797-VIII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1797-19#Text> (дата звернення: 20.01.2025).

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2245-VIII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-19#Text> (дата звернення: 20.01.2025).

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16 січня 2020 року № 466-IX. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (дата звернення: 25.01.2025).

7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення: Закон України від 4 липня 2013 року № 408-VII. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-18#Text> (дата звернення: 25.01.2025).

8. Перелік держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України: Постанова КМУ від 27 грудня 2017 року № 1045. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.01.2025).

9. Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції: Наказ Міністерства фінансів України від 18 січня 2016 року № 8. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0187-16#Text> (дата звернення: 30.01.2025).

10. Перелік нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи: Постанова КМУ від 4 липня 2017 року № 480. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

11. Порядок проведення перевірки з питань дотримання платником податків принципу «витягнутої руки»: Наказ Міністерства фінансів України від 10 березня 2016 року № 344. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0497-16#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

12. Узагальнююча податкова консультація щодо деяких питань застосування правил ТЦ представництвами нерезидентів в Україні: Наказ Міністерства фінансів України від 16 серпня 2019 року № 345. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0345201-19#Text> (дата звернення: 05.02.2025).

13. Узагальнююча податкова консультація щодо практичного застосування комплексу норм стосовно наявності «розумної економічної причини (ділової мети)» під час проведення перевірок контролюючими органами: Наказ Міністерства фінансів України від 13 січня 2022 року № 11. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-22#Text> (дата звернення: 05.02.2025).

14. Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон: Указ Президента від 19 квітня 2016 року № 180/2016. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2016#Text> (дата звернення: 10.02.2025).

15. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017. *OECD Publishing, 2017*. URL: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm> (дата звернення: 15.02.2025).

16. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022. *OECD Publishing, 2022*. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en.html (дата звернення: 15.02.2025).

17. Base erosion and profit shifting (BEPS). *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/base-erosion->

and-profit-shifting-beps.html (дата звернення: 20.02.2025).

18. Transfer pricing. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/transfer-pricing.html> (дата звернення: 20.02.2025).

19. Worldwide Transfer Pricing Reference Guide 2025. *EY Global*, 2025. URL: https://www.ey.com/en_gl/technical/tax-guides/worldwide-transfer-pricing-reference-guide (дата звернення: 25.02.2025).

20. Алексеева А., Ігнатенко Т. Трансфертне ціноутворення як механізм податкового контролю. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2014. № 3. С. 85–95.

21. Андрусь О. І. Трансфертне ціноутворення в Україні: проблеми і перспективи розвитку. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. № 22. С. 6–13.

22. Аржевітін С. Т. Вплив капіталу з України: причини та шляхи подолання. *Вісник Національного банку України*. 2017. № 1. С. 3–7.

23. Борейко Н. М., Параниця Н. В., Параниця С. П. Оцінювання ризиків у сфері трансфертного ціноутворення на прикладі податкових відомств країн-членів Європейського Союзу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 5. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5-6_2022/5.pdf (дата звернення: 01.03.2025).

24. Брехов С. С., Проскура К. П., Сушкова О. Є. Система індикаторів ризиків агресивного податкового планування. *Економічний аналіз*. 2017. № 1 (27). С. 107–119.

25. Бутенко Т. В., Круковська Л. М. Трансфертне ціноутворення в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 15. С. 43–46.

26. Вакульчик О. М., Рябич О. В. Проблеми та особливості впровадження в Україні механізму контролю трансфертного ціноутворення. *Вісник Академії митної служби України*. 2014. № 1. С. 10–16.

27. Городниченко Ю. В. Подвійне оподаткування, сутність та методи його усунення. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 574–575.

28. Десятнюк О. М., Черевко О. І. Трансфертне ціноутворення як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Економічний аналіз*. 2015. № 19 (2). С. 156–162.

29. Колдовський М. В. Трансфертне ціноутворення: сутність та проблеми застосування в Україні. *Фінанси України*. 2013. № 8. С. 94–103.

30. Кулинич М. Б. Трансфертне ціноутворення як елемент системи управлінського обліку. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2016. № 26.3. С. 250–256.

References

1. Podatkovi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02 hrudnia 2010 roku № 2755 [Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of December 02, 2010 № 2755]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 01 January 2025).

2. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia podatkovoho kontroliu za transfertnym tsinoutvorenniam: Zakon Ukrainy vid 28 hrudnia 2014 roku № 72-VIII [On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Improving Tax Control over Transfer Pricing: Law of Ukraine of December 28, 2014 № 72-VIII]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-19#Text> (accessed 15 January 2025).

3. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo transfertnoho tsinoutvorennia: Zakon Ukrainy vid 15 lypnia 2015 roku № 609-VIII [On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Transfer Pricing: Law of Ukraine of July 15, 2015 № 609-VIII]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-19#Text> (accessed 15 January 2025).

4. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo pokrashchennia investytsiinoho klimatu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21 hrudnia 2016 roku № 1797-VIII [On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Improving the Investment Climate in Ukraine: Law of Ukraine of December 21, 2016 № 1797-VIII]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1797-19#Text> (accessed 20 January 2025).

5. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhethnykh nadkhodzen u 2018 rotsi: Zakon Ukrainy vid 7 hrudnia 2017 roku № 2245-VIII [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine on Ensuring the Balance of Budget Revenues in 2018: Law of Ukraine of December 7, 2017 № 2245-VIII]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-19#Text> (accessed 20 January 2025).

6. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo vdoskonalennia administruvannia podatkov, usunennia tekhnichnykh ta lohichnykh neuzgodzhenosti u podatkovomu zakonodavstvi: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2020 roku № 466-IX [On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Improving Tax Administration, Eliminating Technical and Logical Inconsistencies in Tax Legislation: Law of Ukraine of January 16, 2020 № 466-IX]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (accessed 25 January 2025).

7. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo transfertnoho tsinoutvorennia: Zakon Ukrainy vid 4 lypnia 2013 roku № 408-VII [On Amendments to the Tax Code of Ukraine on Transfer Pricing: Law of Ukraine of July 4, 2013 № 408-VII]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-18#Text> (accessed 25 January 2025).

8. Perelik derzhav (terytorii), yaki vidpovidaiut kryteriiam, ustanovlenym pidpunktom 39.2.1.2 pidpunktu 39.2.1 punktu 39.2 statii 39 Podatkovoho kodeksu Ukrainy: Postanova KMU vid 27 hrudnia 2017 roku № 1045 [List of States (Territories) that Meet the Criteria Established by Subparagraph 39.2.1.2 of Subparagraph 39.2.1 of Paragraph 39.2 of Article 39 of the Tax Code of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 27, 2017 № 1045]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#Text> (accessed 30 January 2025).

9. Pro zatverdzhennia formy ta Poriadku skladannia Zvitu pro kontrolovani operatsii: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 18 sichnia 2016 roku № 8 [On Approval of the Form and Procedure for Compiling the Report on Controlled Transactions: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of January 18, 2016 № 8]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0187-16#Text> (accessed 30 January 2025).

10. Perelik nerezydentiv, yaki ne splachujut podatok na prybutok (korporatyvnyi podatok), u tomu chysli podatok z dokhodiv, otrymanykh za mezhamy derzhavy reiestratsii takykh nerezydentiv, ta/abo ne ye podatkovymi rezidentamy derzhavy, v yakii vony zareiestrovani yak yurydychni osoby: Postanova KMU vid 4 lypnia 2017 roku № 480 [List of Non-Residents Who Do Not Pay Income Tax (Corporate Tax), Including Tax on Income Received Outside the State of Registration of Such Non-Residents, and/or Are Not Tax Residents of the State in Which They Are Registered as Legal Entities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 4, 2017 № 480]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-%D0%BF#Text> (accessed 01 February 2025).

11. Poriadok provedennia perevirky z pytan dotrymannia platnikom podatkov pryntsypu "vytiahnutoi ruky": Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 10 bereznia 2016 roku № 344 [Procedure for Conducting an Audit on Compliance by the Taxpayer with the Arm's Length Principle: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of March 10, 2016 № 344]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0497-16#Text> (accessed 01 February 2025).

12. Uzahalniuiucha podatkova konsultatsiia shchodo deiakykh pytan zastosuvannia pravyl TTs predstavnytstvamy nerezydentiv v Ukraini: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 16 serpnia 2019 roku № 345 [Generalizing Tax Consultation on Certain Issues of Application of TP Rules by Representative Offices of Non-Residents in Ukraine: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of August 16, 2019 № 345]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0345201-19#Text> (accessed 05 February 2025).

13. Uzahalniuiucha podatkova konsultatsiia shchodo praktychnoho zastosuvannia kompleksu norm stosovno naiavnosti "rozumnoi ekonomichnoi prychny (dilovoi mety)" pid chas provedennia perevirok kontroliuiuchymy orhanamy: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 13 sichnia 2022 roku № 11 [Generalizing Tax Consultation on the Practical Application of a Set of Norms Regarding the Presence of "Reasonable Economic Reason (Business Purpose)" During Inspections by Controlling Authorities: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of January 13, 2022 № 11]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-22#Text> (accessed 05 February 2025).

14. Pro zakhody shchodo protydii zmensheniu podatkovoi bazy i peremishchenniu prybutkiv za kordon: Ukaz Prezydenta vid 19 kvitnia 2016 roku № 180/2016 [On Measures to Counter the Reduction of the Tax Base and the Movement of Profits Abroad: Presidential Decree of April 19, 2016 № 180/2016]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy"*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2016#Text> (accessed 10 February 2025).

15. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017. *OECD Publishing*, 2017. Available at: <https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm> (accessed 15 February 2025).

16. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022. *OECD Publishing*, 2022. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en.html (accessed 15 February 2025).
17. Base erosion and profit shifting (BEPS). *OECD*. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/base-erosion-and-profit-shifting-beps.html> (accessed 20 February 2025).
18. Transfer pricing. *OECD*. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/transfer-pricing.html> (accessed 20 February 2025).
19. Worldwide Transfer Pricing Reference Guide 2025. EY Global, 2025. Available at: https://www.ey.com/en_gl/technical/tax-guides/worldwide-transfer-pricing-reference-guide (accessed 25 February 2025).
20. Aleksieieva, A., & Ihnatenko, T. (2014). Transfertne tsinoutvorennia yak mekhanizm podatkovoho kontroliu [Transfer pricing as a mechanism of tax control]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 3, pp. 85–95.
21. Andrus, O. I. (2018). Transfertne tsinoutvorennia v Ukraini: problemy i perspektyvy rozvytku [Transfer pricing in Ukraine: problems and prospects of development]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*, no. 22, pp. 6–13.
22. Arzhevitin, S. T. (2017). Vidplyv kapitalu z Ukrainy: prychyny ta shliakhy podolannia [Capital outflow from Ukraine: causes and ways to overcome]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 1, pp. 3–7.
23. Boreiko, N. M., Paranytsia, N. V., & Paranytsia, S. P. (2022). Otsiniuvannia ryzykiv u sferi transfertnoho tsinoutvorennia na prykladi podatkovykh vidomstv krain-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu [Risk assessment in the field of transfer pricing on the example of tax authorities of EU member states]. *Investysii: praktyka ta dosvid*, no. 5. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/5-6_2022/5.pdf (accessed 01 March 2025).
24. Brekhov, S. S., Proskura, K. P., & Sushkova, O. Ye. (2017). Systema indyktoriv ryzykiv ahresyvnoho podatkovoho planuvannia [System of indicators of aggressive tax planning risks]. *Ekonomichnyi analiz*, no. 1 (27), pp. 107–119.
25. Butenko, T. V., & Krukovska, L. M. (2016). Transfertne tsinoutvorennia v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku [Transfer pricing in Ukraine: current state and development prospects]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, no. 15, pp. 43–46.
26. Vakulchyk, O. M., & Riabych, O. V. (2014). Problemy ta osoblyvosti vprovadzhennia v Ukraini mekhanizmu kontroliu transfertnoho tsinoutvorennia [Problems and features of implementation of the transfer pricing control mechanism in Ukraine]. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy*, no. 1, pp. 10–16.
27. Horodnychenko, Yu. V. (2017). Podviine opodatkuvannia, sutnist ta metody yoho usunennia [Double taxation, essence and methods of its elimination]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 10, pp. 574–575.
28. Desiatniuk, O. M., & Cherevko, O. I. (2015). Transfertne tsinoutvorennia yak instrument upravlinnia finansovymy rezultatamy pidpriemstva [Transfer pricing as a tool for managing financial results of an enterprise]. *Ekonomichnyi analiz*, no. 19 (2), pp. 156–162.
29. Koldovskyi, M. V. (2013). Transfertne tsinoutvorennia: sutnist ta problemy zastosuvannia v Ukraini [Transfer pricing: essence and problems of application in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 8, pp. 94–103.
30. Kulynych, M. B. (2016). Transfertne tsinoutvorennia yak element systemy upravlinskoho obliku [Transfer pricing as an element of the management accounting system]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*, no. 26.3, pp. 250–256.